

3370

ՓԱՐՏԱՆ

ԲԵՐԱԿԱՆ

ԵՒ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՋՈՒԻ

Պատրաստեց՝ ԲԻԻԹԱՆԱՑԻ

ԶԱՐԴԱՐՈՒԱԾ
ԲԱԶՄԱԹԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ

Հրատարակումը
«ՓԱՐՈՍ» ԳՐԱՏԱՆ

1932

Տիպոյթ
ՄԻՇԻԿԸՆ

PRINTED IN U. S. A.

491.99-8
Բ-75

491-99-8

Բ-75

Պատմության Բիբլիոթեկ

ՊԱՐԻԶ ԲԵՐԼԻՆ

ԵՒ

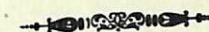
ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՋՈՒԻ

1932

ԶԱՐԴԱՐՈՒԱԾ
ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՐՈՍ ԳՐԱՏԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՇԻՆԱՐԱՐ

ՏԻԹՐՈՅԹ. ՄԻՇԿԸՆ

2002

ՍՄԵՆ ԻՐԱՒՈՒՆԻՔ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒԱԾ

2010

206

ՀՐԱՆԴ - ՍԱՐԾ Ե. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻՆ

Թանկագին Եղբորդույս

Բերանացի

1187-69

55940-ահ

ԲՈՆՈՐԳԻՐ

ա բ գ դ ե զ
 է լ թ ժ ի Լ
 խ ծ կ հ ճ ղ
 ճ մ յ ն շ ո
 չ պ ջ ո ս վ
 տ ռ ց Լ փ բ
 ա օ ֆ

— Մարչ Գրք. —

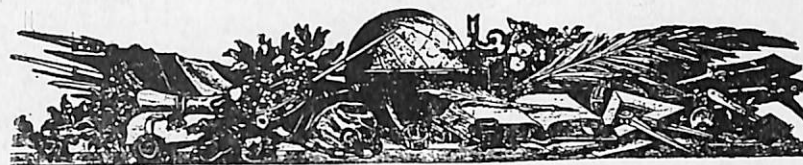
ա ֆ ֆ ո խ է լ թ ժ բ Լ խ Թ Կ Ե
 չ ո Թ Ժ Կ Ե Լ ա չ պ Ե ո ա ֆ ֆ ֆ
 Կ Լ ֆ ֆ Ե օ ֆ

ԳԼԽԱԳԻՐ

ሀ ሁ ሂ ሃ ሄ ህ
 ለ ሉ ሊ ላ ል ገ
 ለ ሊ ሎ ጎ ጒ ጓ
 ለ ሊ ሎ ጎ ጒ ጓ
 ለ ሊ ሎ ጎ ጒ ጓ
 ለ ሊ ሎ ጎ ጒ ጓ

— Суринъ пр. —

U R G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

	U	
U		UU
UU UU	UU UU	UU UU
UU UU	UU UU	UU UU
	UU UU	

ק			
ק ו	ו ק	ו ו ו	ק ו ו
ו ו ק	ו ו	ק ו	ו ק
ו ו ו ק	ו ו ו	ק ו ו	ו ו ו

w w u u w w u u w w w w
 n u n n w w r r w n n r w w n r

ո

ս ա ը ու պ

ս ո ս ա ը ս ո ս ո ը ս ո ը
ո ս ս ա ս ը ա ս ը ո ը ը ո ս
ս ո ը ս ո ս ը ո ս ը ա ս ս ա ս ս ա ը

պ

ա ս ո

պ ա ը

ը ո պ

ա ը ա պ ո պ պ ա պ ա ս պ ա ը
պ ա պ ս ա պ ս ա ը ը ո ը
պ ա ը ս ո պ պ ա պ ը ա ը
պ ա ս պ ո ս պ ա ս ը ա պ
պ ա պ պ ո պ պ ա ս պ ա ը ը ա պ

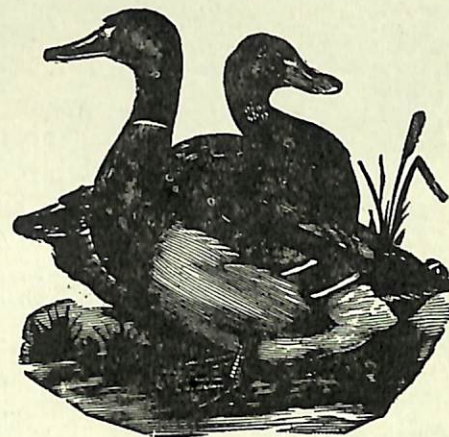
խ

գ

ս ա ը ո պ խ գ կ վ

ոս ա ը ա պ ա խ ա գ ո ը ոս ո խ ո պ ո գ
գ ա խ ա խ ո ա խ ա գ ո խ

պ ա գ
ս ո խ
խ ո խ
գ ո խ
գ ո ը
գ ա ս

գ ո ս
ս ո պ
գ ո գ
ո ը ս
ո ս պ
ա ը ս

խ ո խ գ ա ը

ս ա գ

խ ա ը ս ա ը

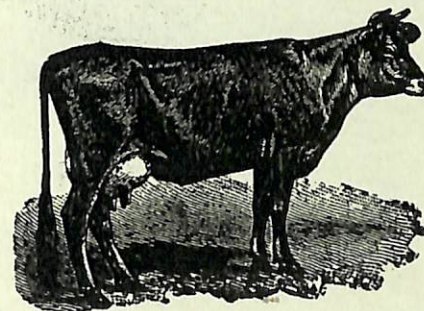
ս ա գ պ ա գ խ ո պ գ ո գ ս ո խ
ս ա խ ա ը գ ա ը պ ա ը ս

կ

վ

ա կ ո կ ա վ կ ա վ ա ո վ ո կ վ ո ա կ
ա ը գ վ ա ը կ ո վ կ ա գ վ ա գ
խ ո վ ա ը կ խ ո ը կ ա ը գ ո վ
վ ա խ ս ո վ ս ո ը վ ա ը կ ո վ

կ ա ը
խ ո ը
կ ո վ
կ ո գ
խ ա ը
պ ա ը

կ ո վ

կ ո գ
կ ո պ
պ ա գ
պ ո կ
պ ա պ
կ ա պ

ե

ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ լ

եա ես եր եպ եհ եկ եմ հա հո ահ

խեր խար

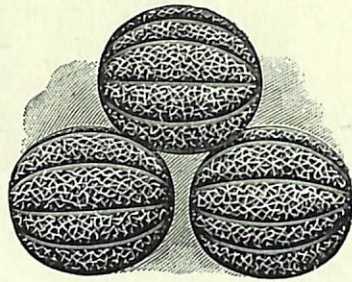
գեր վահ

հեր վեհ

սեր հոր

վեր հաս

խոր երկ

սեխ

գահ վահ վեհ հով հար կար վեր կեր

կապ սահ գոհ հապ սեր հեգ հեր

հարկ գորգ կարգ խորխ սոսկ հերկ

վարկ պարկ խարկ վարս հարս պարս

հ

հով գեր

պահ հոգ

հոս հար

վար հեր

պեխ պոգ

երգ խոհ

լ

ել

ալ ել սալ կալ սել խել խալ գալ

հալ խալ

խալար

կալար

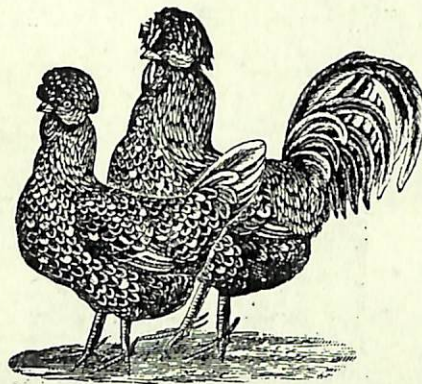
բալբել

ալբել

ալազ

կալգալ

պալգալ

հալ

պար խալ գալ հալ պահ

ալ

սել հել

վեբել

գոբով

հալար

գալակ

սալալ

հալալ

պարգել

լ

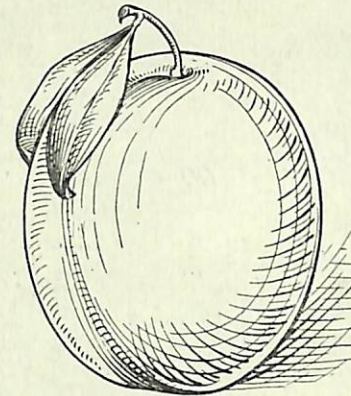
տ

ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ լ լ տ ի

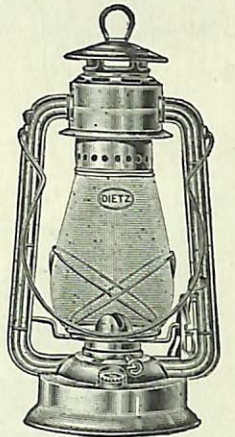
ալ ոլ ետ ոտ տա լա ել

տալ գալ կալ արտ հատ վար վատ

ե-լակ լապտեր հա-լատ սար-հատ

հաս-տատ, լաս-տակ,
վաս-տակ, կա-տակ,
սա-լոր, խո-լոր,
խո-րոտ, ո-րոտ,
ո-լոր, կո-լոտ,
լապտեր, տա-պար,

սալոր

տե-րել

վե-րել

լապտեր

պա-լատ

կա-պերտ

ա-ւել

լո-րիկ

հա-սալ

հա-տուլ

իլ իր իկ

ի

պի գի տի

կիր գիր վիր

լիր սիլ սիր

սիրտ, սերտ,

արտ, հատտ, սաստ, լաստ,

ե-լակ, կա-պիկ, պի-տի, սի-րի,

պա-րիկ, կա-պիկ, տո-տիկ,

կա-րազ, վա-րոզ, սի-րակ,

վի-րապ, տա-րի, գա-րի,

հա-տիկ, հա-ւիկ, կա-հեր,

սա-լարկ,

պա-րարտ,

հա-րալ,

հա-տոր,

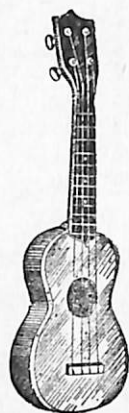
ելակ

տապակ

թ
 ո պ խ գ կ վ ե հ լ լ տ ի թ ու ր
 թա թո թի աթ առ եռ իռ ու ոի
 թառ թոռ թիռ թել թալ լոռ լաթ կեռ
 թախա, լեռկ, թորկ, կարթ, վարկ, կիրթ,

կիթառ	աւել	տառեխ
ախոռ	թորոս	առակ
կարագ	վառեակ	սարեակ
հարպիկ	թերթիկ	խորտիկ
գաւաթ	գոգաթ	կարկառ
թաւալ	թաթառ	տաւրոս

թի
 կը ոս րո վը սըր վըր տըռ թըր հըր
 րսի, րրի րսիւ, րրիւ, հետը, սարը, պարը,
 աւելի կոթը, գարիի հատը, կիթառի լարը՝

սարի հովը, վերի արտը,
 պարի երգը, վերը վարը,
 կաթի սերը, կովի կաթը,
 հաւը թըռաւ, ծառը ելաւ,
 հովը տարաւ, խոտը կերաւ,
 պապի թոռը, սէրը հատաւ

սակառ վըրան, սակաւ, տակառ, աթոռ
 կիթառի լարը փըրթաւ
 կովը խոտը կերաւ, թերթիկը հովը տարաւ,
 վերի արտի հորթը եկաւ, կաթի սերը կերաւ,

ծ
 ծ գ մ
 ոս ա ր ոս պ խ գ կ վ հ լ լ տ ի թ ու ր
 ծիր ծոր ծառ ծիղ վաղ դեկ ծակ ծիլ ծեր
 ծորակ, ծաղիկ, ծովակ, խաղող, խաղաղ, ծիծաղ,
 ծառի ծաղիկ, ոսկի ծորակ, դեկը կոտորած, ծերկով,
 ծառը կը ծըլի, սառը կը հալի, ծաղիկը կը ծաղկի,
 պապի թոռը հորթը արտը տարաւ,

թաղար

ծով

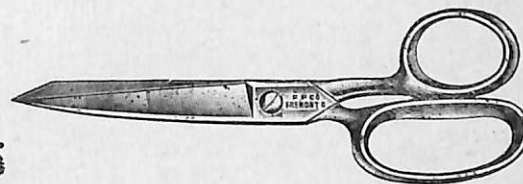

խաղող

մ
 մաղ միս գոմ համ հոտ մեխ միտ մեր մեծ
 մարտ, մարգ, միրգ, մոծակ, մախոխ, մարած,
 մամիկըս հիմա եկաւ, մասիս լեռը տեսաւ,
 մեծ մաղով մաղել տամ, մատակ կովի կաթը կեր,
 ծովի երկար ծիրը կը սիրեմ, ծաղկի թերթը հովը տարաւ,

ծորակ

մկրատ

ծաղիկ

թերթիկը մըկրատով պիտի կտրեմ,
 թող որ ես ալ ըսեմ կարապի երգը,

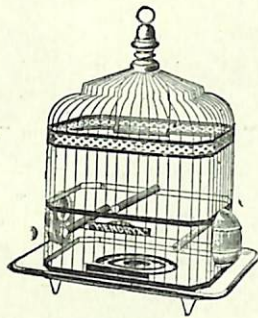
դ

ն

ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ լ լ տ ի թ
 ո ք ծ դ մ դ ն բ ձ
 դա ադ են իր մի
 դան բան դաւ նեռ գին հին
 վահան, դանակ, տակառ,

վանդակը վար առաւ.
 դրրամով գամ առի.
 սանը կրրակին վրան դիւ.
 նոր թաղարով վարդը առ.
 հիմա դատարան գընաւ.

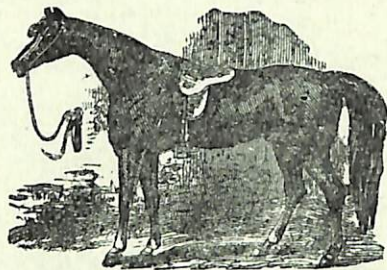
տակառ
բ

տակառով գինի տարաւ.
բի բա ձի ձա

վանդակ
ձ

բադ ձադ ինձ բիձ ձոր բոռ

սանձ
բարձ
դարձ
ձաղար
բարձիկ

բադ

բադը կը լողա.

ձի

տանձին ծառին տանձենի կըսեն.

բադը սագին նըման կը լողայ.

նաւակը ետ դարձաւ. հաւը վեր թռաւ.

փ

չ

ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ լ լ տ
 ի թ ո ք ծ դ մ դ ն բ ձ փ չ ու
 ափ ոչ աչ փոր չոր փախ չափ փիւ
 չիւ, փորիկ, փետաւ, տետրակ, կակաչ,
 փափագ, կարմիր, կոկիկ, տընակ, թաթիկ,

կարկին

արեւը դեռ չելաւ.
 փարչով կաթ բեր.
 աւելին կոթը փորթաւ.
 աննիկը վեր չեկաւ.
 գինին չափով չեմ բերած.
 դանակը լաւ չի կըտրեր.

փարչ

չոր սալորը կը սիրեմ.

ասիկա հըրանդին սահ նակին չի նըմանիւ.
 ու

դու լու սու բու նու ուր ուլ ուռ
 սուր, դուր, կուր, թուր,
 սուլիչ, գուլպա, փափուկ,
 խուրձ, հուր, ուր, սուր,
 ուր որ երթամ հետըս եկուր.
 երբ մի խոսիւր կըսեմ լուռ եղիւ.

ձուկ

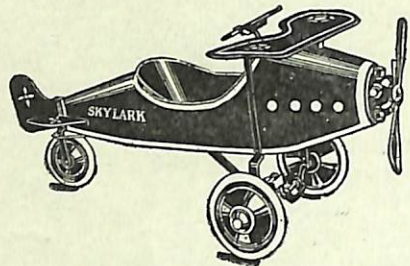
կակուղ փափուկ
 թաթիկ ունիս.

խուրձ

իմ սահ նակըս տեսնեմ.

զ Եր
 ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ ւ լ տ ի թ ու ը ծ
 զ մ դ ն բ ձ փ չ ու զ ե ր շ
 ազ զա ոզ եզ իզ զիս վեր ձեր մեր դեր

զերթ
 մերթ
 կուզ
 թուզ

սաւառնակ, զանգակ, զիստ, զմելի
 զանազան, զարմանազան, արեգնազան
 զատկի առտուն մեր տունը եկուր
 պըզտիկ զանգին Տինգ ուլ ունիմ
 պըզտիկ ձայնը սեւ մազերով

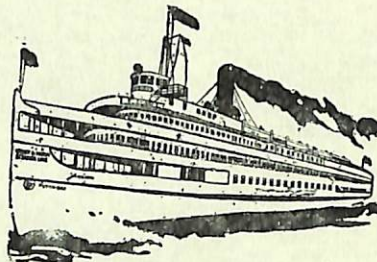

2

աշ շա շի եշ ուշ վաշ թուշ
 փուշ շուտ շատ շուն նուշ

շահաւոր
 անուշիկ
 շանաձուկ
 աշտանակ
 նըշաւակ

նաւակ շագանակ շոգենաւ
 շան նըման հաւատարիմ կենդանի չիկա
 շոգենաւին ետեւը նաւակ մը կար
 շատ վազողը շուտ կը հասնի

Ժ Է
 ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ ւ լ տ ի թ ո
 ը ծ զ մ դ ն բ ձ փ չ զ շ յ ե ու եր
 ոյ ոյր այ էյ յի յա յո էշ էշ չէ էն էի էգ
 վայ բայ հայ թէյ այն հէյ այս այդ մէկ

հայր մայր վայր ծայր տէր
 տիրայր, թէյաման, յակինթ,
 դուն ալ խըմէ թէյ մը.
 էշը յամառ կենդանի է.

հեռաձայն այս տեղ բեր գաւաթը
 հայաստանը հայուն է կըսէր հայրիկըս
 հայու տըղուն ով չէ հաւնեք

Ղեռոց

ոյ

ոյր

լոյս խոյր բոյր թոյր բոյն թոյն գոյն
 համբոյր, մակոյկ, թակոյկ, խարոյկ,
 ծաղիկները անոյշ բոյր ունին.
 մակոյկը կը ոահի գետնին վըրա.

այս դոյլը պարապ է,
 թուշունի բոյն մը գըտայ,
 մէկ ողկոյզ խաղող ունիմ,
 տասը հատ ընկոյզ կերայ,

դոյլ

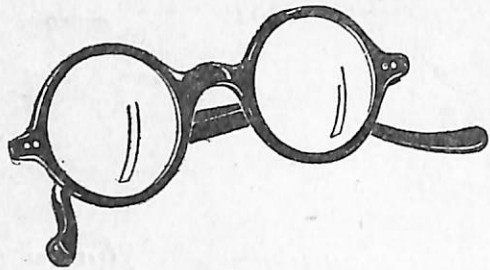
ողկոյզ

այդ բոյնը աւրելը անգուլթ գործ է.
 բարի լոյս կըսեմ ընկերներուս ամէն առտու
 երբ դասարանէն ներս կը մտնեմ:

ժ

ց

ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ լ տ ի թ
 ա ր ծ դ մ դ ն ր ձ փ չ զ շ յ է ժ ց
 ժ ա ց ա ց ի ժ ի ց ո ց ու ժ եր ար ժ վ ար ժ շ ար ժ
 ց աւ ց եց կ ից կ ոյ ժ ց ոյց ժ ա մ կ ար ժ խ ոյց

ձ ա գ ա ր, փ ող ոյց, կ ա ց ի ն , թ ա ց ա ն
 ժ ա մ ա ց ոյց, վ ար ժ ա ր ա ն, հ ո վ ա ն ոյց
 մ ե ծ մ ա յ ր ի կ ր ա ու ա ն ց ա կ ն ոյց ի
 կ ար չ ի կ ր ը ն ա ր կ ար ե ի.

ա կ ն ոյց

այս ա ու տ ու ժ ա մ ր վ ե ց ի ն լ ոյ ս ր ծ ա գ ե ց աւ.
 ա ս ի կ ա մ ե ծ հ ա յ ր ի կ ի ն գ ր ր ա յ ա ն ի ժ ա մ ա ց ոյց ն է.

մ ե ր դ ր ա լ ր ոյց ի ժ ա մ ա ց ոյց ր շ ա տ բ ար ձ ր
 կ ր հ ը ն չ է.

մ ա յ ր ի կ ր ս ի ժ ա մ ա ց ոյց ր դ ա ս տ ա կ ի ն
 ա ն ց ու ց ա ծ է.

ժ ա մ ա ց ոյց

հ ա յ ր ի կ ր խ ոս տ ա ց աւ ո ր այս ի ր ի կ ու ն ի ն ծ ի հ ր ա ց ա ն
 մ ր բ ե թ է. ժ ի ր ա յ ր խ ոշ ր տ ու փ մ ր ու ն ի, ա ն ո ր կ ա փ ա-
 ր ի չ ի ն վ ր ր ա յ գ ե ղ ե ց ի կ
 պ ա տ կ ե ր մ ր կ ա յ.

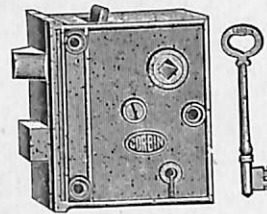
հ ր ա ց ա ն

ց ոյց տ ու ր ի ն ծ ի խ ա ղ ա լ ի կ ն ե ր ը դ, եւ ես ժ ա պ աւ է ն ի ս
 ծ ա յ ր ը մ ի ն չ եւ հ ո դ ե ր կ ար ե մ. շ ու շ ա ն ի կ ր գ ի շ ե ր ց ո ր ե կ ժ ա ն-
 ե ա կ կ ր հ իւ ս է.

ջ

ք

ս ա ր ո պ խ գ կ վ ե հ լ տ ի թ
 ա ր ծ դ մ դ ն ր ձ փ չ զ շ յ է ժ ց
 ղ ք օ

փ ա կ ա ն ք

ք ա ջ, ք ա ր, ջ ի դ, ք ո դ, փ ո դ,
 ջ ու ր, ջ եր մ, ք ու ր ջ, շ ա ր ք,
 փ ա կ ա ն ք, շ ու ր ջ ա ո, ա ղ ջ ի կ,
 ք ա ր ք ա ր ի վ ր ր ա յ չ ի մ ը ն ա ց,
 ց ու ր տ ս ն ն ե ա կ ի մ է ջ մ ի կ ե ն ա ր:
 հ ր ա ն դ ր շ ա տ ք ա ր ի տ ղ ա յ է:

ջ եր մ ա շ ա փ

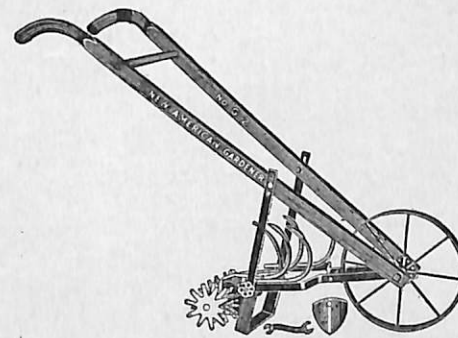
1187-69

ջ ու ր ի խ ոշ ր ա ու ու մ ր կ ր հ ո ս ի ջ ա ղ ա ց ք է ն ն ե ր ս, եւ կ ր
 դ ա ր ց ու ն է ա ն ի ը ն ե ր ը:
 ք ա ր ի ն տ ա կ է ն մ ի ջ ա տ մ ր դ ու ր ս ե լ աւ եւ մ ե ղ վ ա խ ց ու ց:

()

օ դ, օ ձ, օ ր, օ ր օ ր, ա ր օ ր, օ տ ա ր, ա ր օ տ
 այս օ ր ք ա ն ի ա ն գ ա մ ի ն կ ար: օ դ ը լ ց ու ն

է փ ո շ ի ո վ: օ շ ի ն ը ի ր
 օ դ ա պ ա ր ի կ ր կ ր
 թ ր օ ց ու ն է: ա ր օ ր ի ն
 խ ո փ ր ա ր ծ ա թ ի
 պ է ս կ ր փ ա յ լ է ր
 ա ր եւ ի ն մ է ջ: գ ա ր ու.
 ն ր տ ա ր լ ոյ ն ա մ է ն է ն
 գ ե ղ ե ց ի կ ե ղ ա ն ա կ ն է:

ա ր օ ր

օ դ ա պ ա ր ի կ

Ճ

Ս Ս Ր Ո Ս Կ Ի Պ Կ Վ Ե Հ Ի Լ Ս Ի Թ Ո Ր Ծ Ղ
 Ժ Ղ Ն Ր Զ Փ Զ Ժ Զ յ Է Ղ Ր Օ Ծ Փ
 Ճայ, Ճիգ, Ճիտ, Ճար, Ճաշ, Գած, Ճար,
 Ճուտ, Ճիշդ, Ճիւղ, Ճանճ, Ճորտ, մուրճ,

մուրճ

Ճամբայ, մահճիճ, ճերմակ, արճիճ
 Ժամացոյցին ճոճանակը շատ արագ
 կերթայ կուգայ:

շաքարը կը շինեն ճերմակ ճակըն-
 դեղէն եւ շաքարեղէղէն:

վարդենիին ճիւղերուն մէջ սոխակի գեղեցիկ բոյն
 մը կայ:

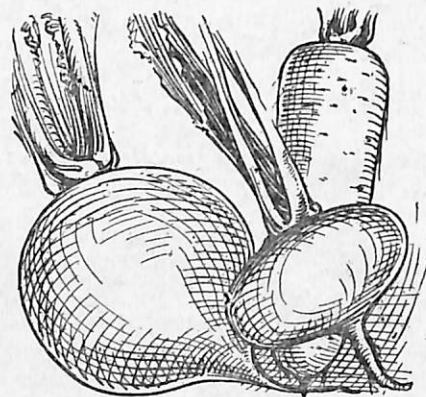
Ճագարը ձիւնի պէս ճերմակ մուշտակ ունի վերան:
 քարակոփը մուրճով կը կոփէ քարը:

Փ

օփ, ուփ, ֆրշալ, ֆրոթ
 Յուլիոյ տար օր մըն էր,
 — Օփ, այս ինչ տաք է այսօր,
 ըսաւ տիկին աղանին: Եյդ
 պահուն խոշոր շուն մը ֆը-
 շալէն եկաւ իր ոտքերուն
 տակ ինկաւ:

— Ա՛յ ո՛հ, ֆինօն է, ըսաւ, տաքէն մեռաւ:

Եւ իրաւ այդ օրը շատ տաք էր:

Ճակընդեղ

ուա

ուո

ուէ

կապուած

աղուօր

պատուէր

հատուած

ժամուօր

նուէր

կարուած

հաշուօղ

աղուէս

քակուած

տարուօղ

թաղուէր

ուի

ուե

բացուիլ

բացուեր

գոցուիլ

գոցուեր

հագուիլ

հագուեր

կապուիլ

կապուեր

աղուէսը խորամանկ կենդանի է:

Ճայնաւոր գիրեր

ա, ե, է, ի, ո, օ, լ, ու, եւ,

իւ, իւր, իւն, իւղ, թիւն,

թիւ, պատիւ, անիւ, գրիւ. հաշիւ կօիւ,
 սօսափիւն, հնչիւն, շաշիւն, բախիւն, շառաշիւն
 քարիւղ, հնդկաիւղ, շուշմաիւղ, վարդաիւղ,
 քաջութիւն, յաղթութիւն, շինութիւն, լիութիւն,
 զեփիւռ, պորփիւր, իւրաքանչիւր, համասփիւռ,
 Երուս եւ Յարութիւն հարիւր անգամ առուակին
 վրայէն ցատկեցին առանց իյնալու:

Երծիւր իր բոյնը բարձր սարերու գագաթը կը
 շինէ, որպէսզի արծուիկները ապահով մեծնան:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

Նոր տարի է այսօր:

Հին տարին երթայ բարով:

Դպրոց գացի մեր վարժուհին շնորհաւորելու, ամէնքը եկած էին եւ ինծի պէս մէյ մէկ սիրուն նուէր բերած:

— Շնորհաւոր նոր տարի տղա՛քս, ըսաւ օրիորդ Մատիկը:

— Եւ բարի կաղանդ, գոչեցի ես:

Բոլորը խնդացին, օրիորդ Մատիկին ալ խնդաց ու այտերս շոյեց:

Սուրենը կաղանդ - պապա եղաւ, եւ մենք երգեցինք նոր տարին երգը:

Յետոյ օրիորդ Մատիկը մեզի նուէրներ տալով կանուխ մը արձակեց:

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ

Ո՛հ ձիւնին վըրայէն
բանալով ահօս,
Ձեր քովիկն ահա՛
շուտ մը կուգամ հոս,

Երբ զանգակներս կը հընչեն
ուժգին,
Եւ ձեր դռնէն ներս մըտնէ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ:

Մեծին ու փոքրին, ամէնո՛ւն համար,
Լեցուն օրհնութիւն ունիմ անհամար,
Վերնաք ամէնքըդ շահիլ մէյմէկ գանձ,
Երբ զիս ընդունիք ձեր քով ԱՆՆԱԽԱՆՁ:

Տարին տասներկու ամիս ունի, յունվար, փետրվար, մարտ, ապրիլ, մայիս, յունիս, յուլիս, օգոստոս, սեպտեմբեր, հոկտեմբեր, նոյեմբեր, դեկտեմբեր:

Յունվարի առաջին օրը կաղանդ կըլլայ: Հայաստանի ժողովուրդը այդ օրը իրարու նուէրներ կուտայ:

ՍԱՆԴՈՒՂԸ

Պատնիվեր սանդուղ մը դրուած էր:

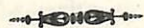
Թէեւ սանդուղին բոլոր աստիճանները ար-
ժէքով հաւասար էին իրարու, բայց ամէնէն
վերի աստիճանը հպարտութիւնով կը նայէր
ներքեւի աստիճաններուն վրայ:

Մարդ մը սանդուղին մօտէն անցած ատեն
նշմարեց այդ բանը, եւ բռնածին պէս գլխիվայր
դարձուց: Այսպէս, հպարտ աստիճանը ինկաւ
ամէնէն ցած տեղը:

ՀԱՄԲՈՅՐԸ

Երեք համբոյր ունիմ տալիք,
Եղուոր, համով, երեք պաշիկ,
Ի՛ն տաքուկը իմ բարի հօր,
Ի՛ն անուշը իմ մեծ եղբօր,
Ի՛ն երկարը, գիտէ՞ք ոտի,
Ե՛ն մայրիկին կը վիճակի:

ԱՔԼՈՐԻՆ ԵՐԳԸ

Առկուլի՛կկու,
կուկուլի՛կկու,
Ա՛երգէ աքլոր
առտուն կանուխ,
Ասկուլի՛կկու,
կուկուլի՛կկու,
Ելէ՛ք տըղա՛ք
առտուն կանուխ,
Երեն ահա՛
կը փալփուլայ,

Չորս դին ամէն բան կ'արթննայ,
Կը մայէ գառն մէ՛, մէ՛, մէ՛,
Մօտի դաշտէն մշակն երգէ,
“Օ՛ն արթնցէ՛ք, սիրուն տըղաք,
“Ջանգալն հընչեց տա՛ն, տա՛ն, տա՛ն,
“Չեր դասերէն ետ մի՛ մընաք,
“Շուտ ըսկըսէ՛ք աշխատութեան”:

Ինչ որ կը սորվինք օրօրոցին մէջ, մինչեւ գերեզ-
ման կը տեւէ:

Ո՛Վ ԳՏԱԾ Է ՀԱՅԵՐԷՆ ԳԻՐԵՐԸ

ՍԵՐՈՐ ԵՐԱՆ ԵՒ ՋԱԼԷՆԸ ԴԱՐՈՐԵՐԻՆ ԴԵՐ ԿԵ ՎԻՃԵՐԻՆ:
— ՋԱԼԷՆԸ ԳԻՐԵՐԸ ՈՎ ԳՏԱԾ Է ՀԱՅԵՐԷՆ ԳԻՐԵՐԸ, ՀԱՐ-
ԳՈՒՅ ԵՐԱՆ:

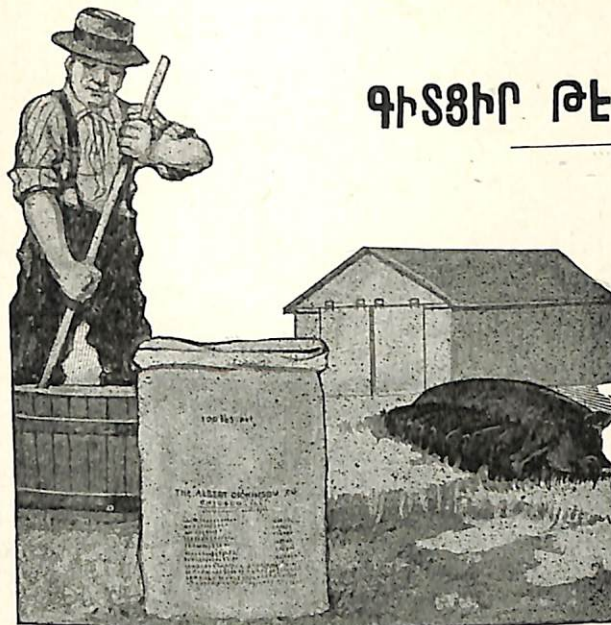
— Ո՛Ն ՎԱՐՈՐԱՍԽԱՆՆԵՅ ՋԱԼԷՆԸ:

= Ե՛՛՛ ԳԻՐԵՐԸ ԸՍԻ, ԻՄ ՀԱՅԵՐԻԿ ՍՈՐՎԵԳՈՒՅ ԻՆԾԻ, ՈՐ
ԴԵՐ ԳԻՐԵՐԸ ԳՏԱԾ ԵՆ ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԺԵԼ ԵՒ ՄԵՐՈՒՅ
ՄԱՀԱՐԵՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒՆԵՐԸ: ԵԹԷ ԴԵՆՔ ԳԻՐ ՀՈՒՆԵՆԱ-
ԻՆՔ, Ի՞ՆՉՎԵՍ ԳԻՐԻ ԿՐՆԱՅԻՆՔ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐԵԼ ԵՒ ԿԱՐ-
ԴԱԼ: ՀԱՅԵՐԻԿ ԸՍԱԼ ԹԷ, ԵՐԸ ՄՈՂԱՅ ԴԵ ԳՐԵԼ ԵՒ ԿԱՐ-
ԴԱԼ ՍՈՐՎԻ, ԱՄԵՆԷՆ ԱՌԱՋ ՍՈՐՎԵԼՈՒ Է ԴԵՐ ԳԻՐԵՐԸ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ:

(ՈՐԻՐԸ ԵՍՏՈՂԻԿ ԵՐԵՅ ԴԵՐ ԽՈՍԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, ԵՒ
ՀԱՐ ԳՐՎԵՅ ԳԻՐ, ՈՐՈՎՀԵՐԵԼ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՆՈՐ
ԸՐԱՆ ԴԵ ՍՈՐՎԵԳՈՒՅԵՐ ԷԻ:

ԳԻՏՅԻՐ ԹԷ ՈՎ ԵՄ ԵՍ

ՏՂԱՆ - ԵՍ ՄԱՐԴ
ՄՆԵՄ, ԳԻՐԵՐԸ ԹԷ
Ո՛Վ ԵՄ:

ԵՂՋԻԿԸ - ՀԱՅ ԿԵՐ-
ՆԱՐ ՎԻՆԵԼ:

ՏՂԱՆ - ԵՍ ՀԱՅԱ-
ԳՐԸ ԷՄ:

ԵՂՋԻԿԸ - ԿՈՂԻԿ ԿԵՐ-
ՆԱՐ ՎԻՆԵԼ:

ՏՂԱՆ - ԵՍ ԿՈՂԿԱԿԱՐ ԷՄ:

ԵՂՋԻԿԸ - ՆՈՒԱԳ ԿՐՆԱՐ ԳԱՐՆԵԼ:

ՏՂԱՆ - ԵՍ ԵՐԱԺԻՀԱՐ ԷՄ:

ԵՂՋԻԿԸ - ԵՂԻՐ ԿՐՆԱՐ ՎԻՆԵԼ:

ՏՂԱՆ - ԵՍ ՀԱՂԱՅԱԿԱՆ ԷՄ:

ԵՂՋԻԿԸ - ԸՍԷ՛ ՈՒՐԵՄՆ, Ի՞ՆՉ
ԿՐՆԱՐ ՎԻՆԵԼ:

ՏՂԱՆ - ՅՈՐԵՆ ԿԵ ԲՈՒՍԵՆԵՄ:

ԵՂՋԻԿԸ - ՀԱՍԿԵՂՅ ԹԷ ԴՈՒՆ ՈՎ ԵՍ, ԱԳԱՐԱԿԱԿԱՆ
ԴՐՆ ԵՍ ՈՒՐԵՄՆ:

ՏՂԱՆ - ԵՂՈ՛, ԱԳԱՐԱԿԱԿԱՆՆ ԵՄ, ՀԱՅԱԳՐԸ ԵՒ
ԵՍ ԿՈՒՄԱՆՔ ԶԵՐ ԿԵՐԱԾ ՎԱՓՈՒԿ ՀԱՅԸ:

ՋՆՈՐԸ ԳԱՅ ՀԱՂԱՅԸՆ ԱՂԱՅ,
ԵՒՆԹԸՆ ՈՒՄԷ, ԵՂԷ ԽԱՂԱՅ:

ՀՕՐԱՔՈՅՐԻՆ ՊԱՏՄԱԾԸ

Պղտիկ ճրագ մը կտր, այն-
քան պղտիկ, որ թիզ մը տեղ
հազիւ կը լուսաւորէր: Բայց այդ
պղտիկ ճրագը, մեծ հպարտու-
թիւնով պօռաց իրիկուն մը.

— Այս ի՞նչ պայծառ լոյս ունիմ, բոլորը
պիտի նախանձին ինծի:

— Լուսինը, որ ծառի մը ետեւ կը հանգչէր
այդ պահուն, դուրս հանեց գլուխը եւ բարու-
թեամբ ըսաւ.

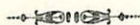
— Այո՛, պղտիկ լոյս մը ունիս փոքրիկ ճրագ, բայց
մի՛ մոռնար որ իմ հետս չես կրնար չափուիլ, ոչ ալ
արեւին:

— Չայնդ կտրէ՛ պատասխանեց մեծ խօսիկ ճրա-
գը, ինձմէ աւելի փայլուն բան չկայ:

Իրիկուան հոգի լսեց այս վէճը, ու բարկացած ը-
սաւ,

— Վիտիցի՛ր՝ պղտիկ հպարտ, որ իմ շունչէս ոչ ա-
րեւը մարած է, ոչ լուսինը, բայց մէկ փշերով կը մարեմ
քեզ:

Ու «փո՛ւֆ» ըրածին պէս մարեց,

ԿԱՂՆԻՆ ԵՒ ԲԱՂԵՂԸ

Հաստ կաղնիի մը շուքին տակ բաղեղ մը բուսաւ,
եւ այնքան շուտ մեծցաւ, որ քանի մը ամիսէն գրե-
թէ ծառին գագաթը հասաւ:

Օր մը բաղեղը հարցուց կաղնիին,

— Բանի՞ տարեկան ես դրացի:

— Հարիւրէն քիչ մը աւելի, պատասխանեց կաղնին:

-- Հարիւր տարի՞, պօռաց բաղեղը, ի՞նչ դանդաղ ա-
ճող ես եղեր դուն, վրաս նայէ՛, ես տակաւին մէկ տարե-
կան չկամ, եւ գրեթէ քեզի չափ հասակ ունիմ:

-- Ճիշտ է, ըսաւ կաղնին, ես հարիւր տարի ապրեցայ
այս բարձրութեանս հասնելու համար, բայց տեսայ
հարիւրէ աւելի բաղեղներու ծնիլը եւ մեռնիլը: Եւ ես
դեռ կ'ապրիմ ու կը մեծնամ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐԸ

Արարատ, Սիփան, Վարազ, Տաւրոս, Արագած,
Բիւրակն, Կորդիք, Նեմրուժ, Գրգուր, Առնոս, Արտոս:

ԱՌԱՋԻՆ ՁԻՒՆԸ

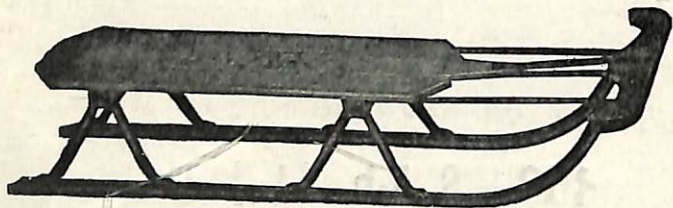
Լօրէկ իրիկուն երբ Ալիսենց տունէն կը դառնայ յինք, հօրաքոյրը ըսաւ. “կարծեմ այս գիշեր ձիւն պիտի գայ”: Այս առաւօտ պատուհանէն տեսայ որ, իրա՛ւ ձիւն տեղացեր էր գիշերը, եւ ծածկեր էր, տանիքները, ծառերն ու փողոցները:

Ինչէ՞ն գիտցաւ հօրաքոյրը թէ, այս գիշեր ձիւն պիտի գար:

Ալիսը եկաւ այսօր ինծի հետ խաղալու: Սահնակով լաւ զբօսանք մը ըրինք՝ վարը, փողոցին մէջ: Բայց շատ մտեցանք, մեր կոշիկներուն մէջ ձիւն գացեր էր, եւ մեր ձեռնոցները լաւ մը թրջեր էին, երբ տունէն ներս մտանք:

Հօրաքոյրը մեզի տաք կաթ եւ կարկանդակ տրուաւ:

Ի՛նչ աղուոր օր մըն էր այսօր, ճերմակ, մաքուր ձիւնը լոյսի պէս տարածուած էր ամէն կողմը:

Արարատ լեռը որ Մասիս ալ կը կոչուի, հայաստանի ամէնէն բարձր լեռն է:

ՄԵԾ ՀԱՅՐԻԿԻՆ ՀԱՃՈՅՔԸ

Մեծ հայրիկը շուկայ կ'երթայ ամէն առաւօտ, եւ երեկոները տուն կը վերադառնայ:

Կ'ուզեմ որ իրեն անպատճառ “երթաս բարով” ըսեմ:

Մեծ հայրիկը շատ հաճոյք կը զգայ, երբ իր ետեւէն կը պօռամ:

— Մեծ հայրի՛կ, երթաս բարով, իրիկունը կանուխ տուն եկուր:

Լտին կը դառնայ, կը ժպտի եւ գլուխը կը շարժէ, զիտէ որ երբ կանուխ տուն գայ, բոլորս ալ ուրախ կ'ըլլանք:

Այսօր դարձեալ ձիւն կը տեղայ, երբ դպրոցէն տուն կը դառնայի, օձիկիս վրայ խոշոր խոշոր բաթիկներ կ'իյնային, շուտ շուտ քալեցի որ ցոյց տամ հօրաքոյրին, բայց երբ տունէն ներս մտայ, բոլորը անհետացեր էին:

Գիտէ՞ք ինչու:

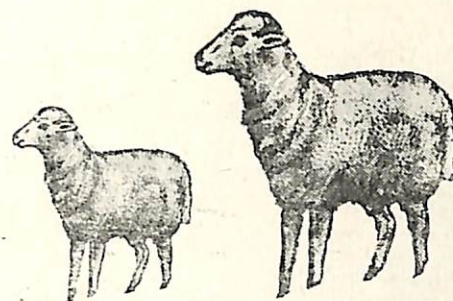

ՓՈՔՐԻԿ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Օ՛ն ընկերներ մենք քայլենք,
Երազ, արազ միշտ քայլենք
Քայլենք քաջ զինուորի պէս,
Երգեր երգենք մենք պէս պէս:

Ոչ պըզտիկ ենք, ոչ ալ մեծ,
Տարիքնիս է հինգ կամ վեց,
Առ ցատկենք ուրախ զուարթ,

Մեր սրբտերն թող հըրճունին արդ:
Պըտըտիկ մանուկներ ենք,
Պարտէզի ծաղիկներ ենք,
Գիտենք պարել ու ցատկել,
Թըռչունի պէս ոստոստել:

ԱՆՄԵՂ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Մայիսի տրեւոտ օր մըն էր:

Փոքրիկ, ձիւնի պէս սպիտակ գառնուկ մը կեցեր
ծառին տակ, մէ՛, մէ՛, կուլար:

Ղերմակ, առատ բուրդերով մայր-ոչխարը, որ կ'ա-
րածէր անդին մարգագետինն մէջ, լսելով գառնուկին
ձայնը, քովը վազեց ու հարցուց.

=Ի՞նչ եղար ձագուկս, մէկ տե՞ղղ կը ցաւի:

=Եւ՛ որ մայրիկ, պատասխանեց գառնուկը, չար մարդ
մը ասկէ կ'անցնէր քիչ մը առաջ, երբ տեսաւ որ ցան-
կապատին փաթ թուած ծաղիկները կը կըծէի, թաթիկ-
ներուս այնպէս զարկաւ, այնպէս զարկաւ որ, քիչ մը-
նաց ցաւէն մեռնէի:

=Եւ պերախտ մարդիկ, պոռաց մայր-ոչխարը, կաթս կը
խմէք, բուրդս կը խուզէք, վաղը միւս օր զիս ալ կը
մորթէք ու միսս կ'ուտէք, ու տակաւին թոյլ չէք տար
որ սա ձագուկս քիչիկ մը խոտ ուտէ: Ու գառնուկը
առջեւն առած, տարաւ զէպի մարգագետինին խորերը:

ՄԵՂՈՒՆ ԵՒ ԲԶԷԶԸ

Պղտիկ մեղու մը պարտեղին մէջ կը թռչնէր
ծաղկէ ծաղիկ: Միակա կ'այցելէր ամէն ծաղիկ, եւ ա-
նոնցմէ մեղր կը քաղէր:

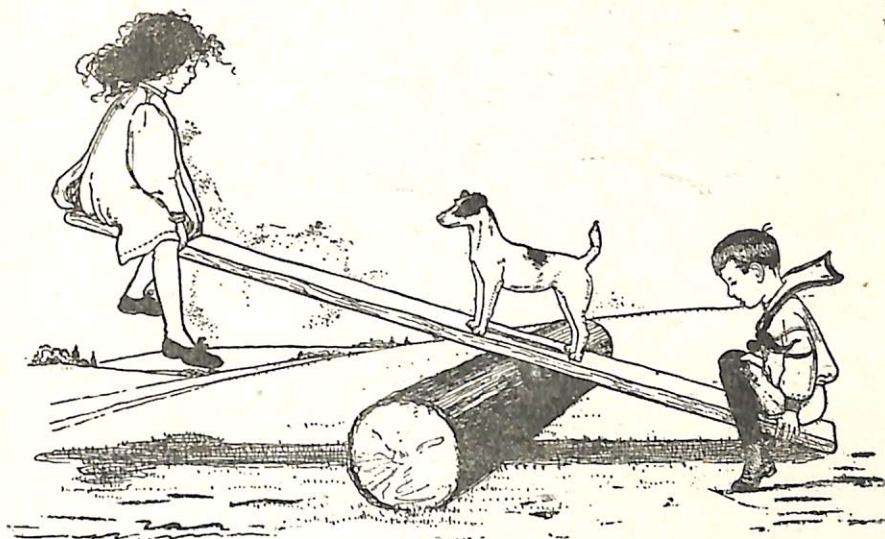
Բզէզ մը որ կը դիտէր մեղուն, ըսաւ.
— Բարեկամ, լսած եմ թէ ծաղիկներ կան, որ
թոյն ունին իրենց մէջ, մինչդեռ դուն բոլոր ծաղիկնե-
րուն ալ կ'այցելես, չե՞ս վախճար:

— Ո՛հ, պատասխանեց մեղուն, իրաւ
է որ բանի մը ծաղիկներ
թունաւոր են, բայց, իւ-
րաբանչիւր ծաղիկ լաւ
բան մը ունի իր մէջ, եւ զգուշութեամբ լաւ բաները
միայն կ'առնեմ իրենցմէ, եւ թոյնին չեմ դպչիր:

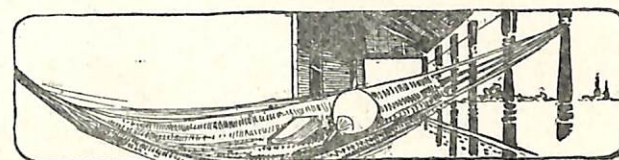
Հարցում — Գիտե՞ք թէ ինչ գոյն ունին վարդը, մա-
նիշակը, կակաչը նարդէսը եւ մեխակը:
Ի՞նչ կ'ըսեն վարդին եւ մանիշակին գոյնին:

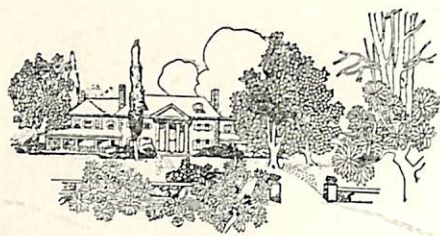

ԵԼԵԻԶԸ

Եւ ու Գոհարիկը շատ կը սիրենք ելեւէջ նստիլը:
Մեր խնդրանքով, հայրիկը հատ մը պատրաս-
տել առաւ պարտեղին ծայրը, եւ ամէն իրիկուն, դըպ-
րոցէն դարձին, կը հեծնենք վրան ու վեր-վար, վեր-վար
կ'ելլենք ու կ'իջնենք: Երբեմն մեր շնիկը, Նինօն ալ
կ'ընկերանայ մեզի, ու կշիռ կուտայ մեր ելեւէջին:

Հայրիկը գոհ է մեզմէ, եւ հաճոյքով կը դիտէ
մեզ, երբ մենք կը զբօսնուինք:

ՈՒՐԱՆ ՕՐ ՄԸ

Եյս առաւօտ թռչուններու ձայնէն արթնցայ:

“Ենպատճառ գարունը եկած է”, ըսի միտքէս, ու վեր
բրի վարագոյրը, ի՞նչ տեսնամ, գոյն գոյն թռչուններ
ճիւղէ ճիւղ կը թռչնային:

—Մեծ հայրի՛կ, գարունը եկեր է, պոռացի անհամբեր:

—Ինչէ՞ն գիտցար, հարցուց մեծհայրիկը:

—Թռչունները վերադարձեր են, պատասխանեցի, տե՛ս
խուժերով կը պտըտին պարտէզին մէջ, եւ օդը լեցու-
ցեր են իրենց երգերով:

Մեծ հայրիկին հետ պարտէզ իջանք, սարեակը կ’եր-
գէր ծառին գաղաթը թառած, կարմրալանջեր կ’ոստոս-
տէին խոտերուն վրայ եւ կը լողային արեւին մէջ:
Փայտփորը իր կտուցը կը զարնէր կեռասենիին հաստ
ճիւղերուն, եւ սկիւռները իրենց փափուկ պոչը ցցած
ծառէ ծառ կը վազէին:

Մեծ հայրիկը հաւատաց որ իրաւցընէ գարունը ե-
կեր է:

ՀԻՆԳ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Արջոր սալորի մը կը նըմանցընեմ հաստըլիկ

Բուժ-մատըս ճարպիկ,

Իսկ ս’ա, համարձակ ցոյց կուտայ արագ

Եմէն բան իր շուրջ, կոչուի Յուցամատ:

Միջնամատըս հըպարտ հասակովն իր մեծ,

Եփիս ճիշդ մէջտեղն ուղիղ բարձրանայ:

Չորրորդը կըրէ գոհար աղամանդ,

Ջարդարուն հարս մընէ, կոչուի Մատնեմատ:

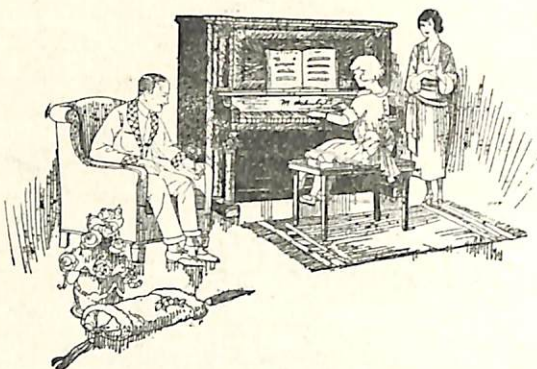
Ճկոյթը թըզուկ, անոր շուքին տակ

Հանգիստ կը մընայ ամէն ժամանակ:

Հինգ բարեկամներ, որչա՛փ տարբեր են,

Բայց երբ միանան, ձեռք մը կը կազմեն:

ՓՈՔՐԻԿ ԴԱԾՆԱԿԱՅԱՐԸ

Մարօն դեռ ութ տարեկոն է, եւ արդէն երաժշտութեան գասեր կ'առնէ իր մօրմէն: Եւ մէկ իրիկուն, ընթրիքէն յետոյ, Մարօն կ'անցնի դաշնակին առջեւ, եւ իր դասը աւարտելէ յետոյ, անպատճառ կը նուագէ «Հայաստան երկիր դրախտաւայր»ը, իսկ մայրիկը կ'ընկերանայ իրեն, ու տունը ամբողջ կարծես կը լեցուի երգով:

Ընդին, հայրիկը թիկնաթուին մէջ բազմած, կը զմայլի իր փոքրիկ Մարօյին մինինիկ թաթիկներուն, որոնք վաթ մարդու մը պէս կը տանի ու կը բերէ ստեղնաշարին վրայ: Ու միտքէն կ'ըսէ, «Ի՞նչ բազդաւոր հայր եմ?»

ԱՆՄԻՏ ԷԾԸ

Իշ մը վրան աղ բեռցած առուակի մը մօտ հասաւ, երբ կ'ուզէր մէկ կողմէն միւսը անցնիլ, յանկարծ ոտքը սահեցաւ եւ ջուրին մէջ ինկաւ:

Ի՞նչ տէրը, որ իր ետեւէն կուգար, դժուարութեամբ դուրս հանեց կենդանին, բայց աղին կէսը հալած էր:

Իշը տեսաւ որ, բեռը թեթեւցեր է, ու քայլելով դժուարութիւն չէր կրեր ալ,

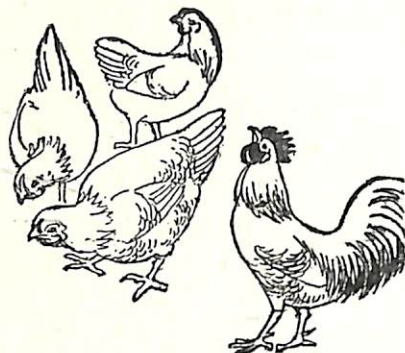
«Այ ի՞նչ ազուրուր բան եղաւ, ըսաւ միտքէն, այս բանը չը պիտի մոռնամ»:

Ուրիշ օր մը սպունգ բեռցած նոյն տեղէն կանցնէր, միտքը ինկաւ իր առջի յաջողութիւնը, եւ դիտմամբ ոտքը սահեցնելով ջուրին մէջ գլտորեցաւ: Բայց ըսպունգները ջուր ծծելով ծանրացան ու էշը ջուրին տակ իջնելով խեղդուեցաւ:

ԱԳԱՂԱՂԸ ԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

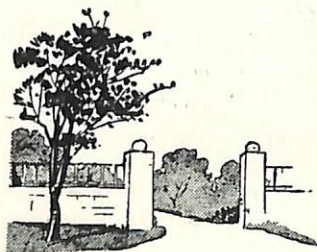
Ագաղաղ մը կը բըրբէր հաւ-
նոցին շուրջ դիզուած աղբի
կոյտը, ինչպէս եղաւ ադամանդ
մը գտաւ մէջէն: Հետաքրքիր
հաւեր մօտը եկան որ տեսնեն
փայլուն առարկան: Բայց ագա-
ղաղը պարզապէս յուսախաբ եղած էր:

— Ի՛նչ գեղեցիկ է, գոչեց ամէնէն տարեց հաւը, գի-
տե՞ս թէ ադամանդ մըն է գտածդ, եւ թէ ադամանդ-
ները շատ սուղ կ'արժեն:

— Հոգս չէ, թէ որքան մեծ արժէք կրնայ ունենալ ա-
դամանդ մը, պատասխանեց ագաղաղը, աւելի ուրախ
պիտի ըլլայի, եթէ ատոր տեղ եգիպտացորենի հատիկ
մը, կամ պարարտ բղէղ մը գտնէի:

Առած- Մի՛ լինիր ուրազի պէս,
միշտ դէպի բեզ, միշտ դէպի քեզ,
Այլ եղիւ սըղոցի պէս,
մէկ դէպի քեզ, մէկ դէպի մեզ:

ԴՊՐՈՑԻ ՕՐ ՄԸ

Հօրեղբայրս զիս զրկելով դպրոց տարաւ այս առա-
ւօտ:

Սաստիկ հով մը հսւ, հո՛ւ, կը փչէր:

Երբ դպրոցին մօտեցանք, տեսայ որ հովը թռցու-
ցեր էր մարդու մը գլխարկը, եւ անիւի մը պէս կը
գլտորէր փողոցին մէջ:

Մարդը կը վազէր իր թռչող գլխարկին ետեւէն, եւ
չէր կրնար բռնել:

Ա՛յր նայեցայ, ճերմակ ամպեր արագ արագ կը թա-
ւալէին երկնքին երեսը:

Ճիւղերոյզէն ելլող մուխը հեռունները կը փախէր, եւ
դպրոցին բակին մէջ ցցուած դրոշակը կը լողար օդին
մէջ:

Քիչ մ'նաց որ մենք ալ հովին հետ եթայինք:

Ուրիշ աշակերտներ ալ մէյ մէկ օգնականով դպրոց
կուգային, եւ բոլորն ալ մեզի պէս կը տատանէին քա-
ած ատեննին:

Ոմանք ուրախ ուրախ կը պոռային, եւ մեծ հաճոյք
կը զգային հովէն:

Երբ դասարան մտանք, ամէնքս պատմեցինք օրիորդ
Աստղիկին թէ հովը ինչեր Երաւ փողոցին մէջ:

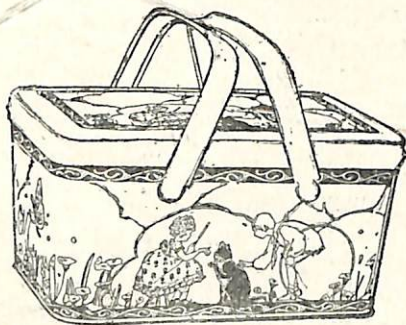
Օրիորդ Աստղիկը ըսաւ թէ, հո՛վը շատ գործեր
կը տեսնէ, եւ երբեմն մարդոց օգուտներ ալ կը բերէ:

--Ո՛վ կրնայ ըսել թէ հո՛վը ինչեր կ'ընէ այս բա-
ներուն:

Եւ կախճով գրեց գրատախտակին վրայ:

Հո՛վը ի՞նչ կ'ընէ աւազը,
ի՞նչ կ'ընէ ծառերը,
ի՞նչ կ'ընէ տերեւները,
ի՞նչ կ'ընէ մուխը,
ի՞նչ կ'ընէ ամպերը,
ի՞նչ կ'ընէ թռուցիկը,
ի՞նչ կ'ընէ հո՛վը ծովին վրայ,
ի՞նչ կ'ընէ հո՛վը նաւերուն առագաստը,
ի՞նչ կ'ընէ հողմազացին թեւերը,

Բոլորս հանեցինք մեր տետրակները եւ հաջորդա-
ներուն պատասխանները գրեցինք:

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՆՈՒԷՐՍ

— Ու՛թը տարեկան պիտի ըլլաս այս ամիս Սարո՛,
ըսաւ հօրեղբայրս, ի՞նչ նուէր բերեմ քեզի:

— Կռփամարտի ձեռնոց կ'ուզեմ հօրեղբայր, պա-
տասխանեցի:

Ի՛նչ ուրախութիւն, այս առաւօտ սեղանին վը-
րայ պատրաստ գտայ նո՛փ-նոր սիրունիկ ձեռնոցներս,
հօրեղբայրս տուիին վրայ գրեւ էր.

ՆԱԽԷՐՔ

ՀՐԱՆԻ-ԱՄՐԹԻՆ

— Հէ՛յ, հիմայ ո՛վ կը համարձակի քաջ կռփամար-
տիկ Սարօին հետ մրցիլ:

ՊՁՏԻԿ ԹՈՂՈՒՆԸ

Նրէկ պարտէզն էի ամբողջ օրը, հայրիկս ալ եկաւ, եւ քիչ մը մասնակցեցաւ խաղերուն:

Խնձորենիին ճիւղերուն մէջ շատ մը թռչուններ կային ու ճըլուջլացին մինչեւ իրիկուն, ի՞նչ կը խօսէին չեմ գիտեր, արդեօք կ'աղօթէի՞ն, կ'երգէի՞ն, թէ այբ, բէն, գիմ կը սորվէին:

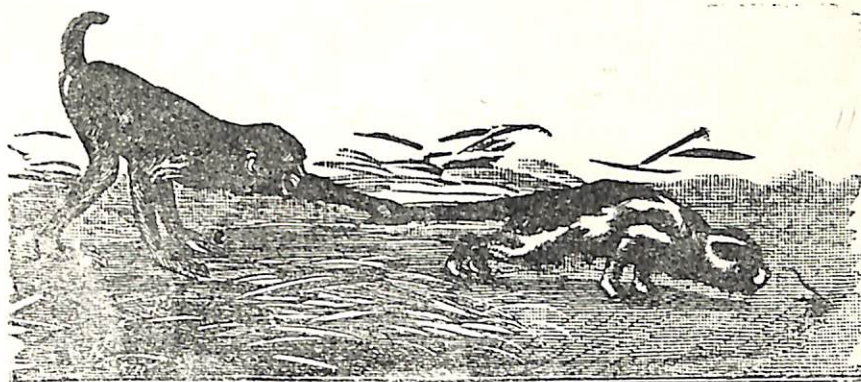
Պղտիկ կապոյտ թռչուն մըն ալ եկաւ, պղտիկ, շատ պղտիկ, ահա՛ այս չափիկ, անոնց քով գնաց, ձի՛գ, ձի՛գ, քրաւ ու փախաւ:

Նս ալ այն պղտիկ թռչունն ըլլամ ու երգե՞մ, ահա՛, լո՛յս, լո՛յս, լո՛յս:

ԶՈՐՍ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ

Հարին չորս եղանակներէ կազմուած է, գարուն, ամառ, աշուն եւ ձմեռ:

Արնա՞ք ըսել թէ գարնան ամիսները որոնք են, եւ այդ ամիսներուն ինչ փոփոխութիւններ կ'ըլլան պարտէզներուն մէջ եւ ծառերուն վրայ:

ԵՐԿՈՒ ԿԱՊԻԿՆԵՐԸ

Նրկու կապիկներ կը թափառէին գիւղի մը մօտերը: Յանկարծ նշմարեցին ծառ մը, որ ծածկուած էր հասուն պտուղներով:

— Նայէ՛, ըսաւ կապիկներէն մէկը իր բնկերօջ, ի՞նչ գեղեցիկ պտուղներ կ'երեւին, եկո՛ւր քիչ մը ճաշակենք անոնցմէ: — Ո՛չ, ո՛չ, պատասխանեց միւսը՝

որ խելացի կապիկ մըն էր, այս ծառը գիւղին այսքան մօտ է, եւ պտուղներն ալ հասուն, եթէ ուտուելիք պտուղներ ըլլային, մարդիկ շատ'ոնց քաղած կ'ըլլային: Թողունք հեռանանք, վստահ եմ որ ասոնք վնասակար պտուղներ են:

— Ի՞նչ անմիտ ես ըսաւ միւսը, քանի որ այդքան գեղեցիկ պտուղներ են, ըսել է որ անվնաս են, ես այսօր շատ ախորժակ ունիմ եւ պիտի ուտեմ:

— Դուն գիտես պատասխանեց ընկերը, ու գնաց իր ընթերիքը ուրիշ տեղ փնտռելու:

Անմիտ կապիկը քաղեց բաւական պտուղներ, եւ անյադարար կերաւ: Բայց իր վերջին ճաշը եղաւ ատիկայ, որովհետեւ թունաւոր պտուղներ էին:

Հետեւեալ օրը, խելացի կապիկը երբ դարձեալ մօտ եկաւ պտղատու ծառին, գտաւ իր անմիտ ընկերոջ դիակը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՏԵՐԸ

Հայաստանը ունի հարիւրաւոր մեծ ու պզտիկ գետեր, որոնցմէ նշանաւորներն են Եփրատ, Տիգրիս, Արաքս, Ղոբոխ, Այիս, Մեղրազետ, Սեւ գետ եւ Հրազդան: Այս գետերէն մաս մը կ'երթան կը թափին հեռաւոր ծովեր, իսկ ուրիշ մաս մըն ալ կը մնայ մեր հայրենիքին մէջ, ու կը պտղաբերէ զայն:

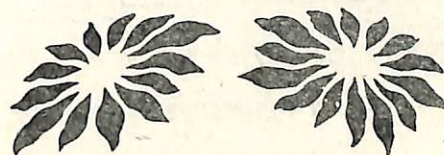
ՄԵՂՈՒՆ

Օր մը մեղուն հարցուց մարդու մը. «Կա՞յ ուրիշ կենդանի մը, որ այնքան լաւ բարեկամ ըլլայ մարդուն, ինչպէս ես եմ: Մտածէ՛ անգամ մը, որ մեր շինած բոլոր մեղրը եւ մօմը մարդուն համար է միայն»:

— Այո՛, ոչխարը կայ, պատասխանեց մարդը, եւ գիտցի որ անիկայ քեզմէ աւելի լաւ բարեկամ մըն է մեզ: Մենք կրնանք առանց մեղր ուտելու ապրիլ. բայց եթէ ոչխարը չըլլար, ձմեռուան տաքուկ հագուստներէն կը զրկուէինք: Ատկէ զատ ոչխարը իր բուրդը եւ կաթնը կուտայ, առանց մարդը խայթելու, բայց երբ որ մարդը կ'ընկնէ, շատ զգոյշ պէտք է ըլլանք ձեր թոցներէն:

ՓՈՔՐԻԿ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Հայրը ԲԹԱՄԱՏ՝ ոչխար մը գընեց,
Մայրը ՅՈՒՅԱՄԱՏ՝ զատիկին մօրթեց,
Եղբայրը ՄԻՋԱՄԱՏ՝ քերթեց ու մաքրեց,
Քոյրը ՄԱՏՆԵՄԱՏ՝ համեմեց եփեց,
Պըտելիկ ՃԸԿՈՅԹԸ՝ նէմ, նէմ, նէմ, ծամեց:

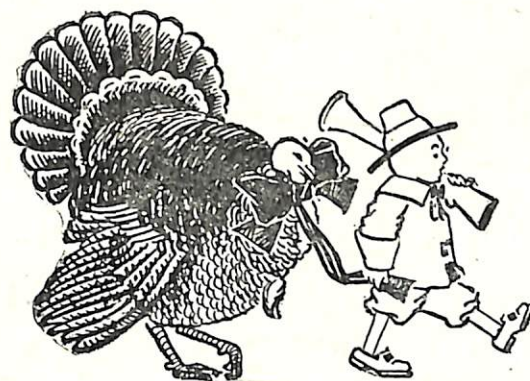
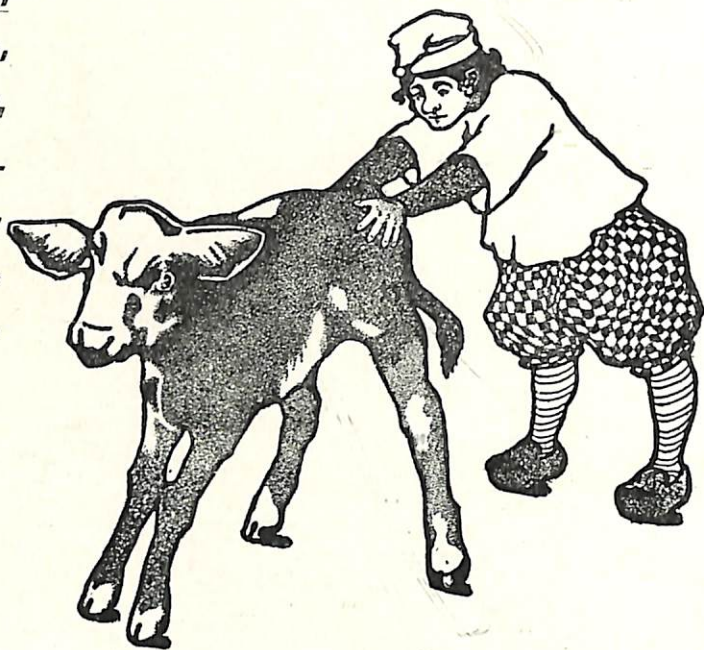
ԴՐԱՑԻՆԵՐԸ

Ազադադները
չորս անգամ կան
չեցին հանոցի
թառէն, եւ վար-
պետ-Վարդանը
հազիւ արթըն-
ցած, ախոռ ի-
ջաւ:

Յաջորդ շար-
թուն բարեկեն-
դան էր, եւ ինք
որոշած էր որ

այդ օրը կարմիր հորթը քաղաք տանի ծախէ, ու ա-
նոր շահով տանը պէտք եղած ուտելիքները գնէ:

Հպարտ մարդ էր վարպետ-Վարդանը, փափագե-
ցաւ որ այդ օրը բնաւ չի լուսնայ, ու դրացիները չի
տեսնան իր հորթին քաղաք տանիլը: Բայց հազիւ
փողոցը դարձած, տեսաւ որ դիմացէն թզուկ-Նուաբե-
լը իր կողմը կուգայ, հրացանը ուսին, ետեւէն քաշե-
լով իր հասակէն մեծ պարարտ հնդկահաւ մը:

—Ո՞ր ասանկ դրացի
հորթդ ծախելով կ'եր-
թաս քաղաք, հարցուց
թզուկ-Նուաբելը:

—Նստուա՛ծ չընէ, պա-
տասխանեց վարպետ
Վարդանը, վարպետօրէն

ստելով, լուս-ադրիւրին ջուրով լուայու կ'երթամ հոր-
թիս աչքերը, որ առողջ ըլլայ իր մօրը պէս, դո՛ւն ուր:

—Ես ալ ըսաւ խորամանկ թզուկ-Նուաբելը, Սուրբ
Սարգիսի վանքին մատաղ կը տանիմ, որ գործերու
յաջողութիւն տայ:

Ու երկուքն ալ իրար հաւատացնելու համար, հա-
կառակ ճամբաներէ մեկնեցան:

Երկու ժամ վերջը, շուկային մէջ երկու դրացիները
հեռուէն լրտեսեցին իրար, մէկը իր հորթին սակար-
կութիւնով դրաղած էր, միւսը իր ծախած հնդկահա-
ւին փոխարժէքը կը գանձէր. ու միտքերնուն խնդացին:

Երկուան, մախադները լեցուն, գիւղի ճամբուն
վրայ նորէն հանդիպեցան իրար:

—Նայ ի՞նչ է, հորթդ ո՞ր թողուցիր, հար-

ցուց թղուկ-Նուաքելը աչքը բթբեկով:

— Վարձեմ թէ այս տարուան բարեկենդանը, երկու-
քիս տունէն ալ մատաղ կ'ուղէր. ըսաւ վարպետ-Վար-
դանը բիթին տակէն խնդալով:

Ի՞նչ Կ'ըսես

Երբ առաւօտուն մէկը բարեւեմ՝ կ'ըսեմ . . .

Երբ դուրս կ'երթամ՝ կ'ըսեմ . . .

Երբ շաքար ուզեմ՝ կ'ըսեմ . . .

Երբ հիւր մը գայ՝ կ'ըսեմ . . .

Երբ ինծի տաս գնդակդ՝ կ'ըսեմ . . .

Երբ քեզի այցելեմ՝ կ'ըսեմ . . .

Երբ քովէդ մեկնիմ՝ կ'ըսեմ . . .

«Եթէ կը հաճիք», «բարի լոյս», «բարի եկաք»
«մնաք բարով», «ցտեսութիւն», «ի՞նչպէս էք», «չնոր-
հակալ եմ»:

(Վէտերուն տեղ դրէք այս պատասխաններէն յար-
մարողոյնները):

ԱԳԱՐԱԿԸ

Մնառը, արձակուրդի օրերուն, Վարդգէսէնց ա-
գարակը գացեր էինք:

Սուքով բաւական երկար ճամբորդութիւն մը ը-
րինք, եւ մեծ հաճոյք պատճառեց ինծի:

Վարդգէսը շատ ընկերներ չունի, ատոր համար էր
որ մեզ տեսնելուն պէս, ուրախութենէն ցառկրտեց:

Երբ կառքը կեցաւ ագարակի մեծ դրան առջեւ,
հայրիկս վար իջաւ ու ժպտելով բարեւեց բոլորը, եւ
Վարդգէսին հօրը ձեռքը թոթուելով, ըսաւ ինծի,
=Սարո՛, ահաւասիկ աշխարհի ազնիւ մարդերէն մէկը:

Երեւէն այրած, բայց առողջ դէմք մը ունէր պա-
րոն թորոսը, եւ իր ագարակապանի լայն հագուստնե-
րուն մէջ, հսկայ մը երեւցաւ ինծի:

Սաստիկ տաք էր այդ օրը, եւ ճաշը ուռիներուն
շուքին տակ ըրինք, այն տեղ զով էր, ու հովը անուշ
հոտեր կը բերէր նոր հնձուած արտերէն:

—Տղա՛ք, ըսաւ տիկին Նւան, Ալարդգէսին մայրիկը, մածուն կերէք որ արեւը ձեզ չի զարնէ, եւ աման մը մածուն դրաւ մեր առջեւը, ի՛նչ համով էր այդ ազա-
րակի թարմ կաթով պատրաստուած մածունը,

Ամբողջ օրը վազվզեցինք արտերուն մէջ: Խնձորե-
նիին եւ սալորենիին վրայ բարձրացանք: Տեսայ կովե-
րուն ախոռը, ճագարներուն բոյնը, հաւնոցը, խոզանո-
ցը եւ աղանետունը:

Իրիկունը, երբ վերադարձի ատենը եկաւ, Ալարդ-
գէսը յանկարծ դուրս ելաւ իր լայն գլխարկին մէջ
թարմ հաւկիթներ լեցուցած, եւ խնդալով ինծի բերաւ:
Տիկին Նւան խոշոր ծաղկեփունջ մը շինելով մեզի
նուիրեց, իսկ պարօն թորոսը՝ պտուղներով եւ բան-
ջարեղէններով լեցուն կողով մը բռնի տեղաւորեց մեր
կառքին մէջ:

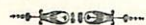

Ներկա՛ր, երկար մ'նաք բարով ըսինք ի-
րարու, Ալարդգէսը խոստացաւ հիւր դալ
մեզի.

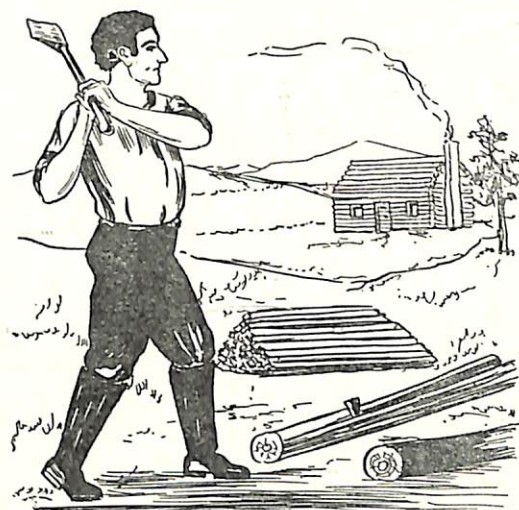
Հայրիկա ալ ինծի պէս
ուրախ էր, եւ երբ մեծ
դուռէն դուրս ելանք, ին-

ծի դառնալով ըսաւ.

—Տղա՛ս, սիրէ՛ երկրագործը, անիկայ է որ իր աշ-
խատանքով հողէն դուրս կը բերէ մեր կերած հացը:

ՈՒՐԻՇԻՆ ՈՒՆԵՑԱԾԻՆ ԱԶԲ ՄԻ ՏՆԿԵՐ

Այս չկար, գիւղացի
փայտահար մը կար:

Օր մը գետին եղեր-
քը փայտ կտրելու ատեն,
ինչպէս եղաւ կացինը
ձեռքէն թռաւ եւ ջու-
րին մէջ ինկաւ:

Գետը խորունկ էր,
եւ գիւղացին չէր կրնար
հանել իր կացինը: Խեղ-

ճը յուսահատութենէն նստեցաւ գետին եղերքը եւ
սկսաւ լալ:

Յանկարծ ծերունի մը ելաւ ջուրէն, եւ ոսկիէ կա-
ցին մը ձեռքին մէջ եկաւ իր առջեւը կեցաւ:

—Ասիկայ է քու կացինդ, ըսաւ:

—Ո՛չ պատասխանեց գիւղացին:

Ծերունին վերաբերելուն տակէն հանեց արծաթէ
կացին մը, ու նորէն հարցուց:

—Ասիկա՞ է:

—Ո՛չ, ոչ, պատասխանեց գիւղացին, իմ կացինս
երկաթէ շինուած է:

— Դուն շիտակ խօսող մարդ ես, ըսաւ ծերունին, ոչ ոսկին աչք ունեցար, ոչ ալ արծաթին, ա՛ռ ուրեմն քու կացինդ, եւ այս ոսկին ու արծաթն ալ միասին:

Ու անհետացաւ:

Գիւղացին շատ ուրախացաւ, վազեց գիւղը եւ բոլորին պատմեց:

Հարուստ գիւղացիին մէկը, որ ամէնէն ազա՛հն էր, միւս օրը գնաց գետին եզերքը, եւ ճիշդ նոյն տեղէն իր կացինը ջուրը ցգելով, նստեցաւ գետինը եւ սուտ լաց ըրաւ:

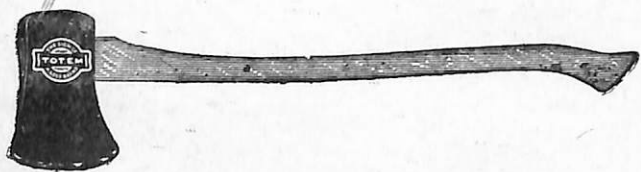
Միեւնոյն ծերունին դարձեալ երեւցաւ, ոսկիէ կացին մը ձեռքին մէջ, եւ հարցուց:

— Ասիկա՞ն է քու կացինդ:

— Այո՛, ատիկայ է, պոռաց ազա՛հը:

— Հատ լաւ, եթէ քուկդ է, կրնաս առնել, ըսաւ ծերունին, եւ կացինը գետին եզերքը դնելով անհետացաւ:

Ազա՛հը, ուրախութեամբ ծռեցաւ որ կացինը առնէ, բայց գլխիվայր ինկաւ ջուրին մէջ եւ անմիջապէս խեղդեցաւ:

ՀԱՅՐԻԿԻՍ ՊԱՏՄԱԾԸ

Հովը եւ արեւը վէճի բռնուեցան, հովը ըսաւ:

— Ինչ կ'ուզես ըսէ, տիկին արեւ, ես քեզմէ զօրաւոր եմ, եւ կրնամ ուղածիս պէս խաղալ ամէն բանի հետ:

— Ինա՛ւ, ըսաւ արեւը, տակաւին ինձմէ զօրաւոր բան չէ ծնած:

— Փորձե՛նք, ըսաւ հովը:

— Օ՛, հաճոյք մը պիտի ըլլայ քեզի յաղթելը պատասխանեց արեւը, եւ աւելցուց, տե՛ս, վարը լեռան կողէն մարդ մը կը բարձրանայ, մեզմէ ով որ անոր կրնանակէն վերարկուն հանէ, անիկայ է զօրաւորը:

— Լաւ ըսաւ հովը, եւ սկսաւ փշել, փշել, բայց քանի կը փշէր, մարդը աւելի կը կոճկէր վերարկուն:

— Հիմա կարգը իմս է ըսաւ արեւը, եւ իր ճառագայթներով այնպէս ողողեց աշխարհը, որ լեռն ի վեր բարձրացող մարդը սկսաւ ջուրի պէս քրտնիլ, ու վերարկուն հանելով թեւին տակ դրաւ:

— Տեսա՞ր աղջիկս, ըսաւ արեւը խնդալով, քեզմէ զօրաւոր եմ թէ չէ:

— Սպասէ՛ ըսաւ հովը, որ հիմայ ցոյց տամ ոյժիս չափը, եւ խոշոր ամպ մը բշելով, քշելով բերաւ ծածկեց արեւին երեսը, ու փշեց այնքան, որ մարդը մտելով

նորէն հագաւ վերարկուն:

— Է՞ր արեւ մայրի՛կ պողաց հովը, հիմա համող-
ուեցա՞ր թէ ես ալ զօրաւոր եմ:

— Այո՛, այո, պատասխանեց արեւը, եւ ձեռք ձեռ-
քի առաջ քալեցին երկնքին ու երկրին մէջ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Ն՞րբ երկինքը որոտայ, ինչի՞ նշան է:

Ն՞րբ հով փչէ ամառը, ի՞նչ կը զգանք:

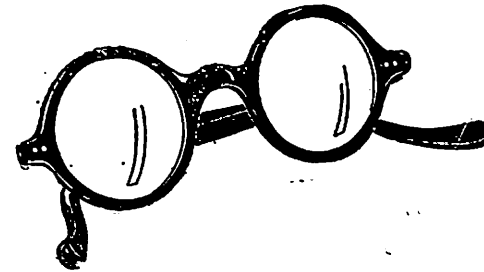
Ն՞րբ անձրեւ գայ, հողը ի՞նչ կըլլայ:

Ն՞րբ ձիւն տեղայ, աշխարհը ի՞նչ գոյնով կը փայլի:

Ն՞րբ արձրեւէն յետոյ արեւ ծագի, ինչ կը տեսնենք
երկնքին վրայ:

Ն՞րբ արեւը ծածկուի ու մութը տիրէ, ինչով կը
լուսաւորուի աշխարհը:

Կիսածանր կամ ծիրանի գօտին՝ եօթը գոյներ ու-
նի, գեղին, նարնջագոյն, կարմիր, մանիշակագոյն, կա-
պոյտ, կանանչ, եւ լեղակագոյն:

ԱԿՆՈՑԸ

Լեւոն շարունակ տան մէջ միայնակ,
փակուած ամէն օր նեղուէր, քանի որ

չէր գիտեր կարդալ:

«Երթամ ես տեսնեմ այն աղուոր ՄԵՍԸ,
ըսաւ ինքնիրեն,

«Օր մամըս կարդար գրքի մը մէջէն:»

Այս ըսաւ, գընաց բացաւ գրգռոցը,
փընտըռեց գիրքը, դրաւ իր ծոցը,

Յետոյ դառնալով նայեց բայց իզո՞ւր

Գիւրքը թըղթատեց, չէր գիտեր թէ ո՞ւր

փընտըռէր զանի

Սեւուրիկ—ճերմակ բաներ մը տեսնար,

տեսակ ու տեսակ:

«Գրտա՛յ պատճառը, ո՛հ ըսաւ յանկարծ,
«Մեծ մայրիկին պէս չեմ ականոց դըրած:»

Առաւ իր մամուն ականոցը մեծկակ,
Որ քիթըն ամբողջ կը ծածկէր համակ,

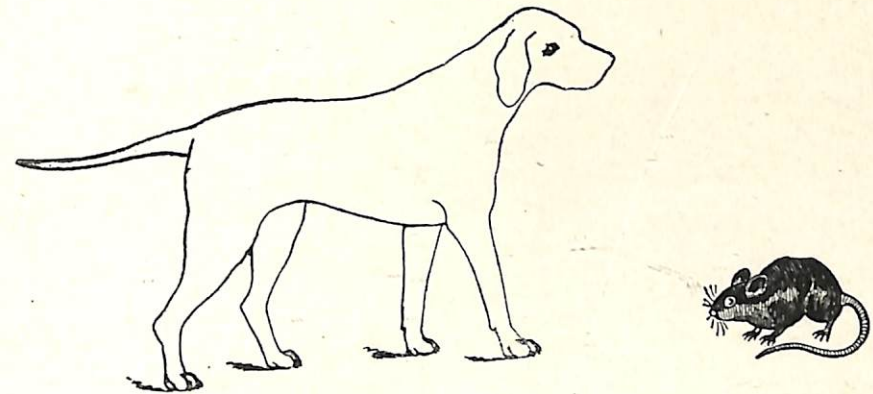
Թաշկինակովն ալ սըրբեց մի անգամ

Երկու ապակին, տարաւ շատ խընամ:
 Յետոյ դառնալով, թղթատեց մէյմ'ալ,
 Յուսախաբութիւն, չի գըտաւ ՄԵՍԵԼ:
 Հասնելով մայրը, տեսաւ ու ըսաւ,
 «Մամային աչքերըն ունին մեծ ցաւ,
 «Հիւանդութիւնըդ՝ այն է որ ծոյլ ես,
 Ըսաւ մայրն, «ունի՞ս խօսելու երես,
 «Եւ օրէն ուխտէ՛ յաճախել դըպրոց,
 «Որպէսզի կարդաս չի դըրած ազնոց»:

ԳԻՇԵՐ ԲԱՐԻ

Երեսն ըրաւ օրուան շըրջան,
 Ե՛հա՛ աստղերը կ'երեւան,
 Թըռռնիկն ալ գընաց որ հանգչի,
 Նոյնպէս մենք ալ գիշեր բարի:

ՎԱՐՊԵՏ ՄՈՒԿԸ

Եշխոյժ եւ գեղեցիկ որսի շուն մը կը թափառէր
 դաշտին մէջ, երբ տեսաւ մուկ մը որ արմատներ կը
 կըծէր:

—Ի՛նչ ճղճիմ կենդանի ես ըսաւ, քիչ մնաց որ
 քեզ ոտքիս տակ ճղմէի:

—Ճղճի՛մ, ըսաւ մուկը, դուն երբէք փորձած չե՞ս
 ուրեմն մուկի մը հետ մըցիլ:

—Ո՛չ պատասխանեց շունը խնդալով, բայց կ'ուզէի
 անգամ մը փորձել սրունգներդ, տե՛ս հեռուն մեծ ծա-
 ուին տակ սեւ քար մը կայ, մեզմէ ով որ առաջ հոն
 հասնի, թող տուփ մը շաքար մըցանակ ստանայ, գո՞հ ես:

—Լաւ ըսաւ մուկը, եւ մ'էկ, երկո՛ւ, երե՛ք ըսածին
 պէս երկուքը մէկ ճամբայ ելան: Ի՞նչ խորամանկ մուկը
 կամաց մը շունին վրայ ցատկելով պոչին տակ պահ-
 ուրտեցաւ, եւ երբ նպատակին հասնելու երեք քայլ
 մնացած էր, մուկը մէկ ոստուժով բարին վրայ ցատ-
 կեց, ու գրաւը շահեցաւ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՃԵՐԸ

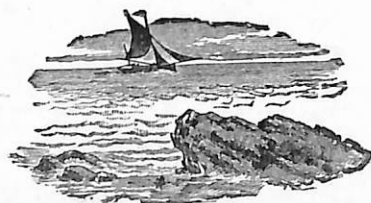
Հայաստանը մեծ ծովերէն հեռու է, ատոր համար ցամաքային երկիր կը կոչենք: Բայց բարեբախտաբար իր մէջ կան՝ բացի բազմաթիւ գետերէ՝ մեծ ու փոքր գեղեցիկ լիճեր: Ընդհանրապէս, Վանայ եւ Սեւանայ լիճերը ծով կոչուելու չափ ընդարձակ են, իրենց վրայ առաքատանաւեր եւ փոքր շողենաւեր կը բանին:

Վանայ ծովը կը կոչուի նաեւ Տոսպայ լիճ, ջուրը աղի է, եւ կը պարունակէ համեղ ձուկեր: Եյս ծովին մէջն են Եղթամար, Լիմ, Առտէր եւ Ատուց կղզիները:

Վանայ ծովէն քիչ մը հեռու կան քանի մը փոքր լիճեր, կարելորդներն են Արշակայ, Ներքովթայ եւ Նազիկ լիճերը:

Սեւանայ լիճը, կը կոչուի նաեւ Գեղամայ ծով, Մայրաքաղաք Նրեւանի մօտ է: Ջուրը անուշ է, եւ ատոր մէջ ալ կան շատ համեղ ձուկեր:

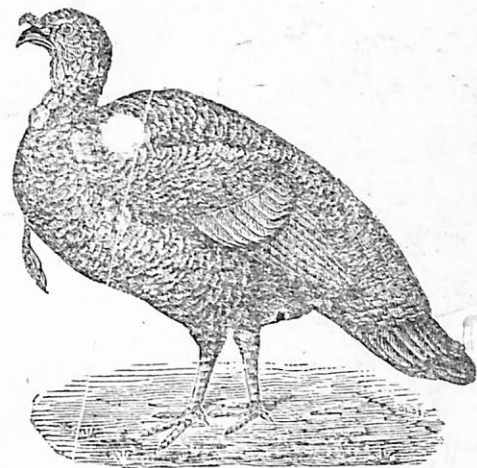
Ուրիշ կարելոր լիճեր են, Ծովք՝ Խարբերդի մօտ, Գայլատուայ լիճ՝ Ղարաքիլիսայի մօտ, Չըլտըրի լիճ՝ Արտաշանի մօտ:

ՊԱՐՈՆ ՀՆԴԱՅՍԻՒՆ ՊՏՈՅՏԸ

[ՄԵԾ ՀԱՅՐԻԿԻՆ ՊԱՏՄԱԾԸ]

—Ո՛ւյ, այս ի՛նչ ազուր առաւօտ է, ըսաւ հնդկահաւը, կանգնելով ագարակի բակին մէջ: Եւ թեւերն ու պոչը ուռեցնելով երկա՛ր, երկար յօրանջեց: Ընուշ հոտեր կուգային քիթին, նայեցաւ շուրջը, արեւը կարմիր ներկեր էր լիճին ու արտերուն երեսը, փափագեցաւ երկար պտոյտ մը ընել, բայց առանց ընկերի՞:

—Հէ՛յ, հաւ խաթուն, ձայնեց քիթը հանոցէն ներս խոթելով, արեւը շատ տաքուկ է այս առաւօտ, կ'ուգա՞ս ինծի հետ շքիլ ցորենի դէզերուն շուրջը:

—Տղա՛յ ես դրա՛ցի, ըսաւ հաւը, դեռ երեք օր է եօթը ձագերու մայր ւր-

լալս, չե՞ս կարծեր որ ոտքս դռնէն դուրս դնելս ամօթ կ'ըլլայ, ուրիշ մը հրաւիրէ առայժմ:

—Իրաւ որ շատ անմիտ եմ, ըսաւ ինքնիրեն Հնդկահաւը, պէտք էր ես իմ գլխուս յարմար ընկեր մը ընտրէի:

Այլ նայեցաւ, ձախ նայեցաւ, կատուն տեսաւ, որ գերանի մը վրայ նստած, առաւօտեան արդուզարդը կ'ընէր:

—Բարի լոյս վա՛րպետ, պոռաց վարէն, իր ամէնէն քնքոյշ ձայնովը. արտոյտէն հրաւէր ստացայ այս առաւօտ, կը գրէ թէ ինձոյք ունի վարի արտին ցանկին ներքեւ, չե՞ս ուզեր ինծի հետ մինչեւ հոն երկննալ:

—Բ՛հ, լաւ կըլլար, ըսաւ կատուն, բայց այսօր տունէն պիտի փոխադրուիմ, եւ մինչեւ իրիկուն զբաղած պիտի ըլլամ:

Հնդկահաւը հասկեցաւ որ անօգուտ էր պնդելը, պոչին վերայ ետ դարձաւ ու քայլերը ուղղեց դէպի շունը,

—Բարի առաւօտ կնքա՛հայր, կանչեց պատուհանէն վեր գլուխը տնկելով, աս ո՞ւր ես, ձայնդ չեղեր, արեւը շատ անուշ է, եւ ճնճղուկները պար բռներ են, չէի՞ր ուզեր առաւօտեան համով նախաճաշ մը ընել, վարը փոքրիկ կորեկի արտին մէջ:

—Չէ՛ սանահայր, պատասխանեց շունը, նախաճա-

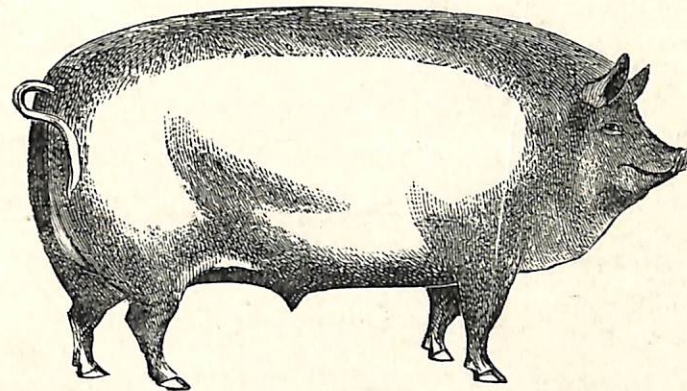

շքս առաւօտ կանուխ լիճին եղերքը ըրի: Աս ու տէրս բաղի որսորդութեան գացեր էինք, եւ հիմա կոշիկներս կը մաքրեմ:

Հնդկահաւը աչք մը նետեց խշտիէն ներս, տեսաւ որ շունը բազմեր էր գետինը, ու խոզանակ մը ձեռքը կոշիկ կը ներկէր: Աւ որքա՛ն շատ էին անոնք, զոյգերով կոշիկներ ու կոշիկներ, մինչեւ իրիկուն հազիւ կ'աւարտէր: Հոգը չըրաւ սակայն, բարեկամ կը պտկսէր, խոզը կար տակաւին, ու անոր ընկերակցութիւնը հաճելի էր իրեն:

Շատ քայլեց, քիչ քայլեց, աղբի ու ճենճի հոտեր զգացուցին իրեն, որ խոզանոցը հասեր էր:

—Բարի յաջողութիւն ընկե՛ր, ըսաւ դռան ծակէն ներս նայելով, արեւին շողերը շատ քնքուշ են այս առաւօտ, ինծի հետ դաշտային պտոյտ մը ընել չէի՞ր ուզեր:

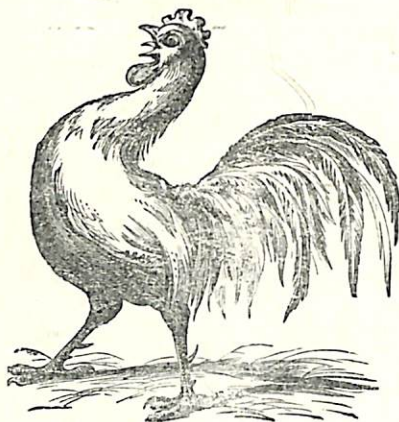
--Չէ՛ քեռի, պատասխանեց խոզը, կը տեսնես որ նախաճաշովս զբաղած եմ, երբ լմնցունեմ, ճաշս

պիտի պատրաստեմ, եւ երբ ճաշս աւարտի, իրիկուան ընթրիքիս պիտի սկսիմ:

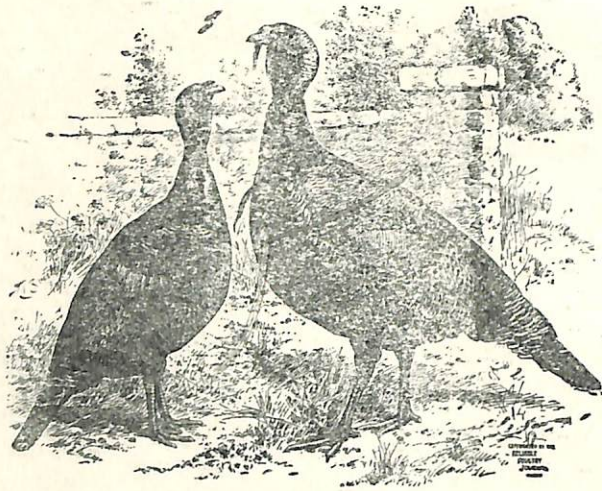
—Ուրեմն մինչեւ իրիկուն զբաղած պիտի ըլլայ այս

շատակերը, մտածեց ինքնիրեն, ու կտուցը արեւին, թեւերը հովին, հաւնոցին կողմը շտկուեցաւ նորէն: Ազաղաղէն հաճելի ընկե՞ր կար, կրնային թէ՛ շրջիլ, թէ՛ միասին կատակել ճամբան, եթէ միայն յօժարէր:

—Ա՛յ, ի՞նչ թառեղ վի-
հա՛փառ, աղաղակեց շունչը
կըտրած, արեւը լաւ մը կարմրե-
ր է, եկուր քիչ մը քալենք գետն
ի վար, ասանկ առիթ քանի՞
անգամ կունենանք:

—Ա՛յ, երանի թէ ես ալ
քեզի պէս անհոգ մէկը ըլլայի, ըսաւ ազաղաղը, տիկինս
այսօր լուացք պիտի ընէ, եւ ես երկու աչքով պէտք է
հսկեմ վառեակներուն վրայ: Ա՛յ, առաւօտ կուգամ
սակայն, խօսքս խօսք է:

—Ի՛նչ ուրեմն, ըն-
կեր մը ճարելը այդ-
քա՞ն դժուար բան է
եղեր մըմռաց հընդ-
կահաւը, ու ճարա-
հատ իր յարկարա-
ժինը անցաւ:

—Անո՛ւշս, ըսաւ
տիկին հնդկահաւին

քեզ պտոյտի մը տանիլ կ'ուզէի, բայց այնքան յոգնած

եմ, որ կարծես մեծ շրջագայութենէ մը կը դառնամ:

—«Ի՛նչ կարծեմ փափագած պտոյտս ալ ըրի», ըսաւ
միտքէն խնդալով:

Չէ՞ք կարծեր որ հնդկահաւը իր փափագած պը-
տոյտը իրաւ ըրեր էր:

ՓՈՔՐԻԿ ՄԱՅՐԻԿԸ

ՄԱՅՐԻԿԸ.-Ա՛յ եկէ՛ք տօթոր, աղջիկըս տեսէ՛ք,
Հիւանդ է վախնամ, եկէ՛ք, շուտ ըրէք,
Երէկ օրն իբուն, տըռի ամէն բան,
Բայց փըշուրն անգամ չի դըրաւ իր բերան:
Անկողինին մէջ, ասդին ու անդին
Տապըլտըկի նա, ճա՛ր մը հիւանդին:

ԲԺԻՇԿԸ.-Ըսէ՛ք ինձ խընդրեմ, յարգելի տիկին,
Այս առաւօտ ի՞նչ կերցուցիք պըզտիկին:

ՄԱՅՐԻԿԸ.-Կարկանդակ...:

ԲԺԻՇԿԸ.-Ի՞նչ, հէ՛, կարկանդակ... Տէ՛ր ողորմեա,
Թէ որ ուտէր, գիտցէ՛ք, պիտի ըլլար
ՀՈՒՄՄԱ՛:

Բերէ՛ք սա կարկանդակը, ճաշակեմ
սանկ անգամ մը,

Սանկ համը հասկընամ, ապա թէ ուտեմ...

ՄԱՅՐԻԿԸ.-Բայց ո՛հ, կաղաչեմ, ի՞նչ կ'ընէք Տօթո՛ր,
Կերաք ամէնքն ալ, ցը վերջին կըտոր,
Տէ՛ր ողորմեա, չի մընաց ա՛հա:

ԲԺԻՇԿԸ.-Պիտի ուտեմ որ, հիւանդն ալ շուտ մը

աղէկնայ,

Միայն թո՛ղ պառկի տաքուկ անկողին,
 «Աղէկցա՛ւ» ըսէք ձեզ հարցընողին:
 Այս դեղն ու ջուրը չի մոռնաք սակայն,
 Առտու իրիկուն գործածեցէք զայն:
 Մընաք բարեաւ տիկին:

ՄԱՅՐԻԱՐԸ.-Երթաք բարեաւ տօքթոր:

Տօքթորը միայն ինքզինքը մըտածեց,
 Իմ ^{անկողնուս} կարկանդակըս ճաշակեց,
 Թէ ^{հիմա} ամէն մարդ ինքզինքը
 մըտածէ,

Ա՛յ աղբ ո՛ր աշխարհ եկած է:

ԲԺԻՇԿԸ

Բժիշկը ե՛րբ կը կանչենք, երբ հիւանդ կ'ըլ լանք
 այնպէս չէ՞: Գիտէ՞ք թէ որքան բարի է բժիշկը, անի-
 կայ ամէն վայրկեան պատրաստ է մեզի օգնելու, գի-
 շեր ոլլայ թէ ցորեկ, ձիւնին կամ անձրեւին մէջէն մե-
 ղի կուգայ առանց գանգատի:

Տեսէ՛ք ի՞նչ պայուսակը, անոր մէջ միշտ կարեւոր
 դեղեր եւ գործիք կը պահէ, հիւանդ մը կաս վիրա-
 ւոր մը անմիջապէս դարմանելու համար: Գրեթէ փոք-
 րիկ շարժուն դարմանատուն մըն է ատիկայ, միշտ
 անբաժան:

Ենաւ հիւանդ եղա՞ծ էք: Ո՛վ դարմանած է
 ձե՛զ, հիմա է ձեզ: Արնա՞ք պատմել թէ ինչպէս
 հիւանդ էք: Ինչպէս բուժուեցաք:

ԳՐԱՏԱՆՍ ՄԷՋ ՄԻՅՏ ՊԱՏՐԱՍՏ ԿԱՆ

ԴԱՍԱԳՐԲԵՐ, ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ, ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ
 ԵՐԳԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ ԵՐԳԵՐ
 ԶՈՒԹԱԿԻ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

Ցարգելի Ոստոյններու եւ Ծնողներու ուշադրութեան կը յանձնենք՝ մասնաւորաբար
 մանուկներու եւ պատանիներու համար գրուած հետեւեալ գրքերու ցանկը:

ԱԿ—ԲՈԶՍՏ, Գաղեր-զարդ	0.30
ԱԻՕԵՆՑ ՍՏԵՓԱՆԸ	0.20
ԲԱՍԹԵՕՐ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻԱՆ	.15
ԲՈՒՏՕՆԸ	.40
ԳՈՂԸ	.25
ԹԱԼԻՍՄԱՆ	.30
ԹՂԹԷ ՆԱԻԱԿԻՑ ՄԻՆԶԵՒԻ ԾԱԽԸ, ՎԵՐ. Փափազեան	.40
ՈՍԿԷ ԱՂԶԻԿԸ	.40
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԿԻԼԻՎԷՐԻ	.25
ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ ԳՐԻՄ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԻ, 3 Հատոր	1.20
ՕՏԱՐ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ, Ա. Կ. Բ. Հատոր	.80
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ	.40
ՄՐԶԻԻՆՆԵՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ	.40
ՆՈՐ ՄԱՅՐԻԱՐԸ	.20
ՌԻԹԸ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ	.30
ԳԷՔՈՎԷՆ, ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻԱՆ	.15
ՍԳԻՏԱԿ ՑԱՌԵՂՆԻԿԸ	.40
ՔՆԱԾ ԱՐՔԱՅԱՐԴՈՒՄՏՐԸ	.10

Գրացուցակը միշտ մեր կը խրկուի փափազողներու:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0061277

ԳԻՆ 50 ՍԷՆԹ

Հասցե՝

PAROS BOOK STORE

3129 WOODWARD AVE.

Detroit, Mich.

Shinarar Press, 100 W. Leland St., Chicago 60710 Detroit, Mich.